Poštnina plačana v gotovini

Leto LXIII., št. 146 V Ljubljani, torek 1. julija 1930 Cena Din 1.—

VII Ba 29013

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo
Ljubljana, Knaflova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg 8. — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

POGLOBITEV ODNOŠAJEV MED JUGOSLAVIJO IN RUMUNIJO

Poset jugoslovenskega zunanjega ministra v Bukarešti — Manifestacija rumunsko-jugoslovenskega prijateljstva — Priprave za sestanek kralja Aleksandra in kralja Karola

Bukarešta, 1. julija. V nedeljo ponoči se je pripeljal jugoslovenski zunanji minister dr. Vojislav Marinković v Bukarešto, da napravi oficijelni poset rumunski vladi. Na kolodvoru je bil zelo svečano sprejet. Pozdravili so ga zunanji minister Mironescu z osobjem zunanjega ministrstva, jugoslovenski poslanik Čolak-Antić z osobjem poslaništva, češkoslovaški in francoski poslanik ter velika množica občinstva, ki mu je priredila viharne ovacije. Tekom včerajšnjega dne je imel dr. Marinković dolgotrajne konference z vodilnimi rumunskimi državniki, ob 11. dopoldne pa je bil sprejet od kralja Karola v nenavadno dolgi avdijenci. Po avdijenci je bilo na dvoru prirejeno kosilo, ki so se ga udeležili rumunski kralj Karol II., princ Nikolaj, princesa Ileana, dr. Marinković s soprogo, jugoslovenski poslanik v Bukarešti Čolak-Antić, direktor političnega oddelka jugoslovenskega ministrstva za zunanje zadeve Fotić, rumunski poslanik v Beogradu Filidor, prof. Jorga, osobje jugoslovenskega poslaništva v Bukarešti, dvorski dostojanstveniki, jugoslovenski vojaški ataše polkovnik Klobučar i. dr.

Zvečer je bil na čast dr. Marinkoviću prirejen v zunanjem ministrstvu svečan banket, ki so se ga udeležili vsi člani vlade, celokupni diplomatski zbor in ugledni rumunski politiki. Na banketu je pozdravil zunanji minister Mironescu dr. Marinkovića z daljšim govorom, v katerem je orisal delo dr. Marinkovića na pacifikaciji Balkana in učvrstitvi miru ter njegove zasluge za uspešen razvoj Male antante ter dejal med drugim:

Združili smo se, da ohranimo in učvrstimo mir. Ko delamo za to, jamčimo za mir, napredek in obstoj naših narodov. Naša naloga je dvojna: ne samo, da vzdržujemo mir, temveč da delamo na to, da bi po tej poti šli vsi drugi, ki se še obotavljajo. Mir bo postal trajen, ko bodo stremeli po njem vsi civilizirani narodi skupaj. Prava podlaga za ureditev medsebojnih razmer more tvoriti samo pravično delo na podlagi mirovnih pogodb. Vsak poskus, da bi se te pogodbe izpremenile, bi predstavljal samo zahtevo, da se ponovno stvari uničeno zatiranje ter poskus izzvati novo svetovno katastrofo. Da bi se temu izognili, je potrebno sodelovanje in harmonija za dobro človeštva. Globoka gospodarska kriza, ki je postala splošna skrb držav, je tudi naša skrb. Neobhodno nam je potrebno zato iskreno in aktivno sodelovanje. Rumunski in jugoslovenski narod sta pripravljena doprinesti vse svoje moči za sodelovanje in ustvaritev velikega dela, ki bi omogočil gospodarski razvoj obeh držav. Napijam jugoslovenskemu kralju in kraljici ter želim najlepši napredek Jugoslaviji.

Zunanji minister dr. Marinković je odgovoril, da je ganjen nad iskrenimi izrazi prijateljstva, ki obstoja med obema narodoma. To prijateljstvo, ki traja že stoletja in ki je ojačeno s posebnimi skupnimi interesi, je našlo svoj izraz v okviru Male antante in je bilo kronano z rodbinsko zvezo obeh vladarskih hiš. Besede njegovega tovariša Mironesca, s katerimi mu pripisuje zasluge za politiko miru, veljajo pred vsem našemu kralju Aleksandru, ker je samo vršil njegovo voljo in vsega jugoslovenskega naroda. Z zadovoljstvom ugotavlja odlično delo zadnje konference Male antante. Ugled Male antante se je znatno ojačil, kar ima tudi srečen vpliv na mednarodni položaj vseh treh držav. Politika Male antante je ohranitev miru na podlagi pogodb iz leta 1919 in kdor bi jih hotel kršiti, bi izzval le novo svetovno katastrofo. Delo Male antante odgovarja splošnemu stremljenju novega mednarodnega življenja ter neizogibno zahteva intimno sodelovanje vseh treh držav, združenih v Mali antanti.

Dr. Marinković je nato govoril o gospodarskih problemih. Za njihovo rešitev je treba iskati nove metode in pota. Mala antanta je imela pogum, da je prevzela inicijativo za rešitev teh vprašanj. V imenu jugoslovenske vlade izraža prepričanje, da je pripravljena storiti vse, da bi se to doseglo. Končno se je dr. Marinković zahvalil zunanjemu ministru Mironescu za tople izraze spoštovanja do kralja Aleksandra, kraljice Marije ter je napil kralju Karolu, rumunski vladarski rodbini in v čast ter razvoj vsega rumunskega naroda.

Vsi listi posvečajo posetu dr. Marinkovića obširne članke. »Lupta« pripisuje temu obisku tudi ta pomen, da gre za pripravo predstoječega sestanka med rumunskim kraljem Karlom II. in jugoslovenskim kraljem Aleksandrom. List pa pristavlja, da še ni določen kraj tega sestanka. V ostalem pa velja dr. Marinkovićev obisk ureditvi raznih gospodarskih in kulturnih vprašanj.

Anglija odklanja zgradbo predora pod Rokavskim prelivom

ker bi bili gradbeni stroški previsoki, gospodarske koristi minimalne, v primeru vojne pa predor za Anglijo usoden

LONDON, 1. julija. Načrt predora pod Rokavskim prelivom je na angleški strani definitivno propadel. Na podlagi interpelacije nekega poslanca se je vršila včeraj v spodnji zbornici o tem problemu obširna razprava. V debati so nasprotniki tega načrta naglašali, da bi predor v primeri z ogromnimi gradbenimi stroški ne prinašal enakovrednih koristi, politično in gospodarsko pa bi bil skoro brezpomemben. Za odklonitev predloga pa je bil očividno merodajen argument vojaških krogov, da bi bil v primeru vojne predor za Anglijo lahko zelo usoden. Pri končnem glasovanju je bila zgradba predora odklonjena s 179 proti 172 glasovom.

Obeta se nam še večja vročina

V Angliji se je že pojavil hud vročinski val, ki počasi prodira proti našim krajem

LONDON, 1. julija. Včeraj je zajel Anglijo nenavadno močan vročinski val. Toplomer je kazal v senci 83 stopinj Fahrenheita. V kopeli so odšle ogromne mase ljudi. Solnce je tako pripekalo, da se je omehčal na ulicah asfalt in da je bil promet na ulicah zelo otežkočen. Zaradi velike vročine so urade zaprli. Kakor pravijo meteorološke opazovalnice, ni bilo v Angliji že dve leti tako velike vročine. V bolnice so prepeljali veliko oseb, zadetih od solnčarice.

Razpust vseindijskega kongresa

Zaradi širjenja upornega gibanja med vojaštvom so oblasti aretirale glavne funkcijonarje vseindijskega kongresa in ga proglasile za nezakonito organizacijo

Allahabad, 1. julija. Ker so pričeli indijski nacijonalisti z živahno propagando med vojaštvom in policijo, je včeraj zjutraj policija nenadoma obkolila poslopje, kjer je glavni stan vseindijskega kongresa in aretirala predsednika kongresa in voditelja gibanja za državljansko neposlušnost Motilarja Pundita Nehruja. Aretirali so tudi tajnika kongresa dr. Sijena Mahmuda. Policija je prostore kongresa zapečatila in zabranila nadaljno delovanje kongresa, ki je bil proglašen za nezakonito organizacijo.

Vest o aretaciji predsednika kongresa Nehruja je napravila v vsej Indiji porazen utis. Borza v Bombayu je ustavila poslovanje zaradi aretacije Nehruja za tri dni. Hindujci so v znak žalosti zaprli svoje trgovine. Ker se je bati, da izbruhnejo veliki nemiri, so koncentrirale oblasti na nevarnih točkah mesta močne policijske in vojaške oddelke.

Ameriški Sokoli na grobu Neznanega junaka

BEOGRAD, 1. julija. AA. Ameriški Sokoli so posetili včeraj ob 13. uri grob Neznanega junaka na Avali in položili na spomenik venec v svojem imenu in po nalogu svojih društev. Pri tej priliki so govorili na grobu Neznanega junaka starešina sokolskega društva v Detroitu g. Vladimir Lalić, publicist g. Ivan Mladineo in dr. Berislav Angjelinović, tiskovni ataše v Washingtonu. V svojih govorih so z veliko pieteto in s toplimi čustvi tolmačili pozdrave jugoslovenskih majk in sester neznanemu junaku, pozdrave, ki so jih morda poslale svojim sinovom in bratom. Hkratu pa so govorniki tolmačili obljubo jugoslovenskih bratov v Ameriki, da so vedno pripravljeni slediti primeru Neznanega junaka za veliko in lepo Jugoslavijo. Venec, ki so ga položili na grob Neznanega junaka, ima trak v državnih barvah z napisom: »Neznanemu junaku Jugoslavije. 30. VI. 1930. Jugoslovenski Sokoli v Detroitu in Newyorku, jugoslovenski izseljenci v Severni Ameriki«.

Odpostanci ameriških Sokolov bodo obiskali pred povratkom v novo domovino tudi še grob kralja Petra Osvoboditelja.

Umor italijanskega oficirja v Albaniji

Rim, 1. julija. O umoru italijanskega oficirja Giuseppe Ghestia v Skadru so italijanski listi objavili protislovne vesti. Tako so nekateri poročali, da je nanj streljal neki albanski vojak, za tem pa, da ga je ustrelila neznana oseba. »Giornale d' Italia«, ki je prvi objavil vest o atentatu, je poročal, da se je oficir Ghesti peljal z motornim kolesom v Skader iz Široka, kjer je vila kralja Zogu. Na poti je izvršil nanj atentat albanski vojak Grozani, ki je stal na straži ter oddal nanj iz puške štiri strele. Poleg njega je bil na straži še drugi vojak, ki je prihitel na strele v bližino in videl, kaj se je pripetilo. Grozanija ni več našel, ker je pobegnil, na zemlji pa je ležal oficir Ghesti mrtev.

Povratek princese Ileane

Bukarešta, 1. julija. Princesa Ileana je prispela v Bukarešto, kjer je bila sprejeta izredno svečano. Na kolodvoru jo je pričakoval kralj ter celokupna vlada z ministrskim predsednikom Maniom na čelu ter številni zastopniki civilnih in vojaških oblastev. Princesa se je v spremstvu kralja odpeljala v odprtem avtomobilu na grad Controceni. Na poti jo je živahno pozdravljala velika množica ljudi.

Kronanje abesinskega cesarja

London, 1. julija. AA. Kronanje abesinskega cesarja Taffarija je odgodeno do januarja 1931. Kakor poročajo, odpotuje Gloucesterski vojvoda začetkom prihodnjega leta v Abesinijo, kjer bo prisostvoval kronanju abesinskega cesarja Taffarija.

Francosko-italijanski odnošaji

London, 1. julija. Angleški listi se bavijo vedno obširneje z italijansko - francosko napetostjo. »Daly Herald« objavlja intervju z italijan. zunanjim ministrom Grandijem, v katerem očita Franciji, da se je na italijanska vabila za nadaljevanje pogajanj o raznih vprašanjih umikala odgovorom. Na drugi strani poročajo »Times«, da so se med italijanskim poslanikom v Parizu in francoskim zunanjim ministrom Brianom diplomatska pagajanja že pričela z razgovorom o Libiji.

Spalna bolezen v Pragi

PRAGA, 1. julija. V Pragi so se zadnje dni pojavili štirje primeri spalne bolezni. Zdraviti jo skušajo z nekim novim sredstvom, ki ga pridobivajo iz neke afriške rastline.

Ženski direktor milanske »Scale«

MILAN, 1. julija. Vodstvo milanske »Scale«, največje italijanske opere je bilo poverjeno tajnici umrlega direktorja Aniti Colombo. To je prvi primer, da je bila imenovana za ravnatelja tega svetovno znanega gledališča ženska.

Kobilice na Slovaškem

PRAGA, 1. julija. V slovaškem okraju Zemlin so se pojavili veliki roji kobilic, ki so opustošili vsa polja. Oblasti so skoraj brez moči, ker je prišel naval kobilic docela nepričakovano in ni na razpolago potrebnih sredstev za uničenje teh škodljivcev.

Otvoritev zračne proge Praga-Sušak

ZAGREB, 1. julija. Povodom današnje otvoritve zračne potniške proge Praga-Sušak bodo dospeli v Zagreb zastopniki češkoslovaške družbe za zračni promet, ki jim bo prirejen svečan sprejem. Svečanost bo ob pol 4. popoldne, ko bo priletelo prvo letalo iz Prage.

SUŠAK, 1. julija. n. Danes ob 5.35 popoldne prispe na letališče na Grobniškem polju pri Sušaku prvo potniško letalo novootvorjene zračne proge Praga - Zagreb - Sušak. Za sprejem tega prvega letala so izvršene obširne priprave.

Seja VZS

BEOGRAD, 1. julija. AA. Vrhovni zakonodajni svet je imel včeraj od 16. do 19.30 sejo. Nadaljeval je podrobno razpravo zakonskega načrta o javnih beležnikih. Nato je bila izvoljena sekcija za proučitev gradbenega zakona. Člani te sekcije so: dr. Ivan Ribar, Daka Popović, dr. Dušan Subotić in dr. Prvislav Grisogono. Prihodnja seja zakonodajnega odbora bo danes ob 16. z nadaljevanjem istega dnevnega reda.

Revija angleških vojnih letal

London, 1. julija. Včeraj se je vršila v Hendonu impozantna revija angleške zračne flotilje, ki je pokazala velik napredek angleškega letalstva v zadnjih letih. Reviji je prisostvovalo nizko cenjeno do 150.000 ljudi, med njimi najodličnejše angleške osebnosti. Kralja je zastopal princ Jurij.

Prisotna sta bila tudi japonski princ in princesa Takamatsu. Revije se je udeležilo 54 bojnih leta,l ki so nudila krasen pogled. Posebno zanimanje so vzbujala nova angleška bojna letala, ki se dvigajo z veliko naglico in so namenjena za boj proti bombnim napadom na Anglijo. Letala vozijo povprečno z 200 miljami hitrosti na uro in se dvignejo v petih minutah 10.000 čevljev, v osmih minutah 15.000 čevljev visoko in v 12 minutah 20.000 čevljev visoko.

Kako je angleško letalstvo tehnično napredovalo, dokazuje najbolj dejstvo, da je potekla revija vkljub vratolomnim produkcijam brez najmanjšega incidenta.

Ameriška kritika londonske pogodbe

Washington, 1. julija. s. Trije člani komisije za zunanje zadeve v senatu so objavili manjšinsko poročilo, v katerem ostro napadajo mornariško pogodbo in jo označujejo kot nepravično in nelojalno. Dolgo vrsto kritičnih argumentov za to so združili trditev, da je za pogodbo značilno, da se po njej izdaja milijarda dolarjev za to, da bi bila mornarica slabša.

Letalska nesreča

London, 1. julija. Včeraj popoldne se je zgodila na letališču Croydon velika letalska nesreča. Na zemljo je padlo lahko letalo. Ubila sta se znani angleški letalski pilot Alexander Arnold Anderson in potnik Hammett. Letalo se je ponesrečilo zaradi nekega defekta v motorju.

Verska zakonodaja v Angliji

London, 1. julija. Anglokatoliškega kongresa, ki se je vršil pod milim nebom na nogometnem igrišču v Stamfordbridgu, se je udeležilo nad 10.000 oseb. Zborovalci so protestirali proti novemu angleškemu cerkvenemu zakonu. Oblasti so ukrenile obsežne varnostne odredbe. Pri zborovanju so bili močni policijski oddelki, ki pa niso imeli povoda intervenirati.

Holandci za francoske poplavljence

Montauban, 1. julija. AA. Semkaj je prispel holandski poslanik v Parizu Loudon in prinesel s seboj milijon frankov kot prispevek Holandije za poplavljence v južni Franciji.

Železniška nesreča v Rusiji

Moskva, 1. julija. Zaradi napačno postavljene kretnice je osebni vlak, ki prihaja iz Irkutska, tik pred Leningradom skočil iz tira. Stroj in več vagonov je bilo popolnoma razbitih. 23 oseb je bilo ubitih, 28 pa ranjenih.

Segravov motorni čoln potegnili iz vode

London, 1. julija. Iz jezera Windermere so potegnili včeraj motorni čoln s katerim se je smrtno ponesrečil major Segrave. Ladjo bodo preiskali tehniki in proučili vzroke katastrofe. Ladja je ležala od 13. junija 192 čevljev pod vodo. Propeler je bil nepoškodovan. V ladji só našli uro Segrava, ki jo je izgubil, ko ga je sunek vrgel iz ladje.

Prekooceanski polet angleškega zrakoplova

London, 1. julija. AA. Zrakoplov »R 100« je zavzel mesto zrakoplova »R 101« na stolpu za pristajanje v Cardingtonu. »R 100« bo v nekaj dnevih nastopil končni poizkusni polet, preden odpotuje v Kanado.

Bolgarski princ Ciril na potu v Benetke

Beograd, 1. julija p. Sinoči je potoval skozi Beograd na poti v Benetke bolgarski princ Ciril, ki potuje incognito pod imenom Ciril Sokolski. V Beogradu se je mudil samo 20 minut ter ni podal nobenih izjav.

Afera zagrebške »Providnosti«

Zagreb, 1. julija. Kakor znano, je bil ravnatelj propadle zavarovalne zadruge »Providnost« dr. Vladimir Cicak obsojen na eno leto zapora zaradi goljufije krivde. Proti razsodbi je vložil priziv in danes je zagrebško kasacijsko sodišče znižalo kazen na šest mesecev, v kar mu je vračunalo tudi preiskovalni zapor od 21. decembra. Ker je s tem svojo kazen prestal, je bil takoj izpuščen na svobodo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize: Amsterdam 22.73, Berlin 13.48, Bruselj 7.8973, Budimpešta 9.8943, Dunaj 7.9858, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), London 274.83, Newyork 56.445, Pariz 221.14, Praga 167.79, Trst 296.25.

INOZEMSKE BORZE.

Curih. Beograd 9.125. — Pariz 25.27. — London 25.0775. — Newyork 545.95. — Bruselj 72.02. — Milan 27.0325. — Madrid 57. — Berlin 122.99. — Dunaj 72.87. — Sofija 3.74. — Praga 15.30. — Varšava 57.90. — Budimpešta 90.265. — Bukarešta 3.065.

Novo žensko vprašanje

Naročnino za »Ženo in Dom« plačujejo tako slabo, da revija ne bo mogla iziti v obljubljenem obsegu

Ljubljana, 1. julija,

Današnje »Jutro« leži pred menoj in že nekolikokrat sem prečital notico iz Kranja:

»Ni zanimanja za vezenino... Ljubljanski državni zavod za žensko domačo obrt namerava prirediti v juliju v Kranju tečaj za vezenje. Čeprav je izvršil z lepaki reklamo, se ni doslej javila niti ena gospodična ali gospa. To je tem bolj nerazumljivo, ker je mesečni prispevek le 50 Din. Tečaj se bo vršil, ako bo dovolj priglašenih. Prijave se še sprejemajo.«

Včeraj sem pa dobil najnovejšo številko naše lepe ženske revije »Žena in Dom« in z začudenjem prebral tožbo uprave, kako naročnice slabo plačujejo naročnino, da revija ne bo mogla iziti v obljubljenem obsegu.

Čudna znamenja! V Kranju, naši gorenjski metropoli in v našem z uprav ameriškim tempom se razvijajočem Manchestru, kjer je v primeri z drugimi kraji gotovo največ šolanih žensk, ni niti ene, ki b se hotela učiti ženskih ročnih del, čeprav prireja tečaj strokovna šola, odlikovana doma in na tujem z najvišjimi odlikovanji, proti malenkostni odškodnini 50 Din na mesec. To vendar v premožnem Kranju ni znesek, ki bi gospodične oviral, da bi se ne mogle udeležiti tečaja in naučiti najlepših in najkoristnejših del, kar se jih naučiti morejo. Ali morda mislijo, da že vse znajo — vendar pa v Kranju še ni bilo razstave ženskih ročnih del, ki bi bila vsaj podobna odličnim razstavam državnega zavoda za žensko domačo obrt. Morebiti so vse tako premožne, da si lahko kupijo najlepše stvari in jim ni treba delati, ali doslej smo bili vajeni prav v premožnih hišah občudovati najdovršenejše produkte pridnih in spretnih rok in dobrega okusa. Nimajo časa? Menda imajo kranjske hčere tudi dosti časa za plese in vse zabavne prireditve, pa tudi za izlete in za sport.

Na drugi strani pa tisoči učiteljic, poštaric in drugih državnih in privatnih nameščenk in vse družine, ki se ponašajo z inteligenco, ne zmorejo vzdržati revije, ki jim nudi pravzaprav vse, česar rabijo.

Pravkar izšla številka res bogato ilustrirane in za naše razmere sploh razkošno opremljene revije »Žena in Dom« je zaradi počitnic dvojna. Vsaka številka bi pri rednem plačevanju morala imeti najmanj 40 strani in še obsežno krojno prilogo, a še s to številko je založba morala obseg skrčiti. Ni čuda, saj je list pravzaprav zastonj, ker letna naročnina na list s krojno prilogo vred znaša le 68 Din, pa so za to vsotico naročnice prejele še nekaj nagrad, tej številki je pa priložen še izvrsten lesorez »Krist« našega znanega grafika Justina, ki je sam vreden znatno več, kolikor znaša letna naročnina. Justinov »Krist« je zbujal na prav pomembnih razstavah v močni okolici zasluženo pozornost in priznanje in več odtisov je bilo na razstavah tudi prodanih po več stotakov.

Vsebina lista ni samo pestra, temveč tudi dobra in moderna, da se lahko kosa z mnogo dražjimi tujimi družinskimi revijami in modnimi bazarji. S posebno pažnjo obravnava list našo narodno umetnost in opremo stanovanj, torej dvoje važnih vprašanj, ki brez njih ne more obstati nobena slovenska družina, ki hoče veljati za inteligentno in sodobno. Literarni prispevki so dobri in kratki ter zanimivi, razen teh pa objavlja list še tudi pri nas priljubljene in popularne češke pisateljice Gabriele Preisove »Potočnikovo Trudo«, ki se dogaja na Koroškem. Vsaka številka ima biografijo vsaj ene znane Slovenke in ta številka prinaša kratek življenjepis naše prve zdravnice dr. Eleonore Jenko-Groyerjeve. Vse, kar utegne in mora zanimati naše ženstvo, je v reviji v stalnih pestrih rubrikah »Vzgoja«, »Kotiček za zdravje«, »Naš dom«, »Modni pêle-mêle«, »Gospodinjstvo«, »Kuha«, »Rastline«, »Šivanje«, »Naša deca«, »Vrt«, »Vprašanja in odgovori«, »Lepotičje«, »Razno«, ki niso samo aktualne, temveč tudi obsežne in dobro pisane. Številka ima razen drugih ilustracij še 13 strani modnih slik in 2 strani slik modernega pohištva z velesejmske razstave in še kakor največji tuji modni listi veliko krojno prilogo. Če povemo še, da revijo tiska »Delniška tiskarna«, opreme in tiska pač ne moremo bolj pohvaliti. In dvanajst zvezkov z umetniško in drugimi nagradami za 68.— Din!

O, saj ima list dosti naročnic, samo plačajo ne. Kaj bi rekle, če bi objavili njih neporavnane račune pri šiviljah, modistkah, po modnih trgovinah in celo v slaščičarnah. Vse so nove, elegantne, najmodernejše! In kaj bi dejala javnost, če bi naši najsolidnejši in najopreznejši trgovci razkrili svoje skrbi...

Da, čudna so ta znamenja in glava nas bo bolela, ko jih bomo začeli premišljevati in prerešetavati. Pedagogi, sociologi, starši, ženske organizacije, oglejte si ta znamenja od vseh strani in pretehtajte jih na tehtnici hladnega razuma, pa boste ostrmeli pred važnostjo tega novega — ženskega vprašanja.

A. G.

Gospod Ciril in njegova družba

Dr. Tavčarjeva romantična novela, zajeta iz realnega življenja v Poljanski dolini — Komentar k osebam in krajem

Vseučiliški profesor dr. Prijatelj kot urednik dr. Tavčarjevih zbranih spisov je k noveli »Gospod Ciril« zapisal le kratek komentar, pet vrst brez navedbe imen oseb in kraja. Pa kakor so tolikim dr. Tavčarjevim leposlovnim spisom vzete snov in osebe iz njegovega rojstnega kraja, je tudi tej noveli torišče domača vas Poljane in v nji nahajajoče se osebe so Poljanci. Snov za novelo »Gospod Ciril« je zajeta torej iz domačega, poljanskega življenja ali nezapisane poljanske kronike pred približno 70 leti.

Seveda je dr. Tavčar v svoji bujni domišljiji po pisateljskih pravilih vse izpremenil, obrnil in preosnoval, prestavil v neznane kraje in mesta, osebam izpremenil, oziroma dal druga imena itd. ter jim odločil vse druge položaje in poklice.

Kdo je bil »gospod Ciril«, nesrečnik, ki ga slika pisatelj kot glavno osebo? Bil je to upokojen oficir tedanje dobe, Štefan Kisovec, po domače Bolantačev Štefan, doma iz Hotovelj, nasproti Poljanam. Po kratkem šolanju je odšel k vojakom, kjer je od prostaka pri artiljeriji dospel do poročnika. Ljudje so rekli, da je bil »lajtman«. V Poljanah je živel z majhno pokojnino jako skromno, v bornem stanovanju. Dr. Tavčar opisuje: »Imel je ubožno stanovanje: leseni stoli, slaba postelja in prazne stene.« Umljivo, da je kot bivši vojak in nazadnje oficir rad nemški govoril in v dobri volji tudi kako nemško zapel. Radi tega najbrže nemški citat str. 196.

»Nekdaj je moral biti lep človek!« pravi dr. Tavčar. Da, in tak je tudi bil, kakor zatrjujejo še živeče, a že zelo redke priče, ki so ga poznale še v njegovi mlajši dobi življenja. Bil je baje jako lepa in impozantna oseba. Takega se je spominjal še gotovo tudi dr. Tavčar sam iz svojih dečkih let.

Kot aktivni vojak je pač živel »danes tukaj jutri tam!« Večinoma je služil vojake v dobi še obstoječih »patrimonijalnih sodišč.« Imel je najbrže priliko opazovati tuintam tedanje patrimonijalno življenje, pa tudi slišal govoriti o graščinskih sodnikih, oskrbnikih in valpetih. Lahko, da je o tem kaj pravil pozneje dr. Tavčarju, ko je ta odrasel, bil visokošolec in ko sta se do dobra spoznala. Bil je tudi nekaj lovca, kar ju je pozneje še bolj družilo. O bivšem vojaku, oficirju, je dr. Tavčar zapisal: »Svoboda nam je bila vzor in barikad smo iskali ter si želeli, da bi prelili svojo srčno kri za njo.« Bilo pa je najbrže ravno nasprotno. Svoboda v tedanji dobi je bila vojakom in posebno še oficirjem nekaj neumljivega, revolucijonarnega.

Pa bolj ko je ležel v stanost, bolj se je udajal pijači, žganju. Dr. Tavčar pravi o njem: »V temnih nočeh ga je obdala včasih taka peklenska bolest, da je planil raz svoje ležišče ter iskal tolažbe v žganih pijačah itd.« Večkrat, ko je bil že v letih, so ga spravljali v njegovo borno stanovanje na posteljo. Zapadel je bil popolnoma alkoholu-žganju. Ta ga je tudi ubil; v zmešanem stanju se je sam končal v začetku l. 1879. Zapustil ni seveda nobenega premoženja.

Dejanje samo je zamišljeno pri Vidmanju v Poljanah. Dr. Tavčar opisuje hišo kot nekak gradič. Bila je nekdaj, za dobe dejanja v noveli, ena najmogočnejših hiš v dolini, bodisi po obsegu posestva, kakor po bogastvu. Vrt, kakor je opisan v noveli, je bil prav tak za hišo in je še danes. Dalje je značilna navedba travnika »V kotu«, ki se nahaja pred Poljanami, kjer Kucel in Podpečje nekako zapirata dolino. Res, v nekakem kotu doline, jer zazreš prve poljanske hiše, predvsem šolo. Še danes je last te hiše, a vse drugih, tujih gospodarjev.

»Simon Rak« je bil tedanji gospodar te hiše in nekdanjega lepega in velikega posestva pri Vidmanju ter za tisto dobo, pred 70 leti, še posebej velikega denarnega premoženja, s pravim imenom Gregor Inglič. Pisatelj ga opisuje kot odvetnika in veljaka med tem stanom. Ta Gregor Inglič je užival zaradi svojega bogastva in svoje duševne sposobnosti, saj je imel za tedanje čase kolikor toliko šolske izobrazbe, med domačimi veliko veljavo. Še več: Vidmanjeva hiša je bila znana in spoštovana daleč naokrog preko meje Poljanske doline.

Gregor, podomače tudi »Grugca«, je bil mož odločnega nastopa v svoji družini, pri poslih in delavcih. Imeli so ga celo za trdosrčnega, skoraj krutega. Baje je bilo v njem kaj malo usmiljenja do revežev. Sicer je bil za svoj dom dober gospodar, a držal se je starih šeg in navad kakor v življenju, tako tudi v gospodarstvu. To potrjuje opis vrta, ki je bil in kar je še danes, bolj podoben travniku kot vrtu. Svoje hčere iz prvega zakona je poslal v samostansko šolo, da se izobrazijo in ločijo že po tem, da so iz boljše hiše. Je-li imel kakega sina, ne vem. Dorasel ni nobeden.

Ta Gregor Inglič, neldanji mogočni »Vidmar« v Poljanah, je bil dvakrat oženjen. Prva žena je bila Matečkova iz Dolenšč pri Javorjah in se je pisala prej kot dekle Ažbe ter je bila teta slikarja Antona Ažbeta. Vdovec je postal že močno v letih, blizu 70 let star, a še trdna korenina. In če tudi že v tej starosti ter čeprav je imel že odrasle hčere, se je oženil še drugič. Vzel si je za drugo ženo mlado, dobro dvajsetletno dekle iz Loke, tedaj skoraj za petdeset let mlajšo od sebe! Kakor pripovedujejo ljudje, ki so jo še poznali, je bila kaj lepa žena, stasita, živahna in polnokrvna. Tedaj nič primerna žena zanj, oziroma njegovo visoko starost. Sicer je Grugca še s ponosom poudarjal, kakor pravi pisatelj: »da še ni tako star, kakor ljudje govorijo«.

Ta lepa, mlada žena, katero je tudi še Tavčar sam kot mlad fant, dijak srednjih šol, dobro poznal, je v noveli »Gospod Ciril« zamišljena in opisana kot sestrična Marija. Na tihem so jo obočevali in zavidali možu-starcu doma na počitnicah živeči tedanji poljanski dijaki. Ker je bila pri Vidmanjevih za tisto dobo sloveča gostilna, so zahajali med počitnicami tudi dijaki tuintam vanjo. Pač bolj radi lepe in ljubeznive gospodinje in domačih hčerk kot radi pijače. Pa tudi drugi gospodje so bili stalni gostje.

Da je gledal stari mož vse to postrani, je razumljivo. Nič čudnega torej, da je bil starec ljubosumen, kakor pravi pisatelj: »In v duši mu je kot ostro želo obtičala zavest, da ga morda ni ljubila tedaj, ko je stopila ž njim v sveti zakon...« Zakonca sta dobila še sinčka, ki je pa že v nežni starosti umrl. Menda že po smrti staršev. Ljudje so seveda na tihem razno ugibali in šušljali o očetovstvu...

Ko je Gregor odstopil posestvo svoji hčeri iz prvega zakona, si je kupil hišo v Škofji Loki, kamor se je preselil s svojo mlado ženo. Živela pa sta ondi le kratko dobo ter hitro drug za drugim umrla.

S svojo drugo ženo je bil Gregor baje često naravnost krut, surov.

Dogodek je opisal dr. Tavčar po pripovedovanju gospoda Cirila — Štefana Kisovca, — podomače Bolantačevega Štefana. Opisan je Ciril kot ljubimec »sestrične« Marije, oziroma že žene brata Metoda. Gospod Ciril pa ni imel nobenega takega brata.

Dr. Tavčar si je izmislil brata Dolenca iz Čudetove hiše v Poljanah, katera hiša igra eno glavnih vlog v noveli »Vita vitae meae«. Kakor prej opisana Vidmarjeva hiša, tako je bila za tedanjo dobo v Poljanah veljavna tudi Čudetova hiša, pri kateri je gospodaril in kupčeval s platnom oče Vrban Dolenc, podomače Vrbančkov. Ta je imel tri sinove, ki so študirali. Če me vse ne moti, sta bila dva dvojčka. Bili so, seveda, veliko starejši od dr. Tavčarja. Posebno dva sta zahajala, če sta bila doma, kaj rada k Vidmarju in gojila menda študentovsko ljubezen do domače hčerke in do opisane »sestrične« Marije.

Eden od teh bratov, Jože, je šel iz višjih gimnazijskih razredov prostovoljno k vojakom. Tega poklica se je bil pa kaj hitro naveličal. Ker ga oče ni hotel oprostiti ali odkupiti od vojaščine, se je ustrelil.

Odtod najbrže prostovoljno zastrupljenje.

Drugi brat, France, ki je bil bolj šibkega zdravja, je stopil po dovršenih srednjih šolah v lemenat na pritisk očeta Vrbančka; že čez dve leti je umrl l. 1865.

Ta dva brata misli tu dr. Tavčar, seveda v vseh drugih ulogah in položajih. Vse skupaj opisuje kot pripovedovanje »gospoda Cirila«. Čisto lahko, da mu je ta pozneje kot visokošolcu res o tem kaj pripovedoval. Saj je bivši častnik Kisovec tedanje čase pogostoma zahajal v Vidmarjevo gostilno in imel priliko opazovati v hiši družinsko in ljubezensko življenje. Vse te dogodivščine mi je pozneje, ko sem dorasel in bil že v svojem poklicu, pripovedovala pokojna Vidmarca, kateri je bil prepustil Gregor Inglič svoj dom. Njeno opisovanje in pripovedovanje se popolnoma ujema z opisom v dr. Tavčarjevi noveli.

V noveli se nahajajoče osebe so torej zgoraj opisane in kraj dejanja so Poljane. Resnično je, kakor pravi gospod urednik, vseučil. prof. dr. Prijatelj v uvodu: »Zatohlo in žehteče je ozračje te staromodnatične novele, ob katere zaključku pisec sam pravi, da mu je, kakor da je prišel iz stare katakombe«.

L. P.

Kako razumemo mutce in ozdravimo jecače

V zalogi Higijenskega zavoda v Zagrebu sta izšli knjižici »Čitanje govora s ustiju« in »Mucanje«. Obe deli je treba prav toplo pozdraviti, saj sta nekak začetek take literature v naši domovini in sicer prav lep začetek, ki nam more biti le v čast.

Prvo delo je važno za gluhonemce in njih svojce ter za vse tiste, ki jim je do tega, da se seznanijo z bistvom dojemanja glasovnega govora z ust z vidom ali, kakor se strokovno izražamo, z ogledavanjem (vizuelnim čitanjem) žive besede. Drugo delo je napisano za jecače. — Ker zna g. avtor ubirati strune lepe svoje materinščine na prav preprost način ali z drugo besedo povedano, ker je sicer znanstvena tvarina obdelana in napisana tako poljudno, da jo more s pridom proučevati nele izobraženec ampak tudi preprost človek, spisa vsakomur, ki ga zanima snov, bodisi da je tako ali drugače prizadet ali pa da se hoče seznaniti z vsebino, da bo mogel sam svetovati ali tudi pomagati. Nič ne de, če knjižici nista napisani v slovenskem jeziku, saj razumemo skoraj vsi lepi bratski jezik in to je glavno.

Obe knjižici je spisal tudi preko mej naše širne domovine znani pisatelj g. Jos. Medved, bivši ravnatelj zagrebške gluhonemnice. Toliko idealov kakor jih ima ta plemenita duša, ki si niti na večer svojega izredno plodnega življenja ne da pokoja, toliko goreče ljubezni do mladine, kot jo ima ta velezaslužni mož, nima zlepa drugi. Ker sta knjižici poceni (po 15 Din), si ju moremo omisliti vsakdo. Zlasti so dolžne vse šole brez izjeme in šolske knjižnice, da si nabavijo knjižici. Na šolah vseh kategorij je dobiti mladino z govornimi napakami, zategadelj mora vsak pedagog vedeti, kako je ravnati s tako mladino, zlasti z jecači, in kako je občevati z gluhonemci, ki so se naučili glasovnega govora v šoli. Znano je, da se posebno jecanje v šolah prej slabša ko zboljšuje in to po nemali krivdi učiteljev in profesorjev, ki greše zaradi nepoznanja bistva govorne napake, kolikorkrat pridejo v dotiko z jecačem. Zahteva, da vsak pedagog pozna kolikor toliko govorne motitve, je upravičena.

Prav posebe pa polaga na srce odraslim jecačem, naj sežejo po delu »Mucanje« (jecanje), kjer dobe potrebna navodila za odpravo govornega nedostatka in novega poguma za trdo življenje. Tem bo knjiga delila blagoslov! Obe deli so ocenili strokovnjaki kot izborni, med ocenjevalci je tudi več vseučiliških profesorjev. Knjižici sta torej prav dobri in vredni, da ju čitamo in ne pustimo ležati v predalih založništva.. Z odlokom prosv. ministrastva z dne 9. aprila 1930, štev. 13.205 sta obe knjižci priporočeni za nabavo šolskim knjižnicam osnovnih, meščanskih, strokovnih učiteljiških in srednjih šol. — Fran Grm, ravnatelj gluhonemnice v Ljubljani.

Vsa Ljubljana pričakuje nestrpno in z največjim zanimanjem
češki zvočni film
Obešenjakova Tončka
z našo filmsko umetnico
Ito Rino
v glavni vlogi!
Premijera prihodnji teden!

Občni zbor

podružnice CMD v Laškem

Na Vidov dan se je vršil v dvorani hotela Savinja v Laškem redni občni zbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda. Predsednik g. Četina je pozdravil navzoče in ugotovil sklepčnost. Tajnik g. Zupanc je poročal, da je imelo društvo lani občni zbor in dve odborovi seji ter dva sestanka. Društvo je prejelo oz. odposlalo v preteklem poslovnem letu 48 dopisov. Sodelovalo je pri proslavi praznika sv. Cirila in Metoda, jubileju msg. Zupana itd. Centrali je odposlal odbor 600 Din. Blagajničarka gdč. Stegenšek je poročala, da je nabrala od članov 675 Din. Društvo ima 1138.39 Din premoženja.

V novi odbor so bili soglasno z vzklikom izvoljeni: za predsednika vpokojeni nadučitelj Ivan Četina, za namestnico predsednika soproga veletrgovca ga. Anita Elsbacher, za tajnika brivski mojster Blaž Zupanc, za blagajničarko učiteljica Josipina Stegenšek, za odbornike pa upravitelj osnovne šole Juro Kislinger, hotelirka Petrina Trop, prosvetni referent Ernest Mayer in učiteljica Nina Drobnič. Za preglednika računov sta bila izvoljena učitelj Vekoslav Benko in učiteljica Mila Kubica, za delegata na glavno skupščino pa nadučitelj Ivan Četina in upravitelj osnovne šole Juro Kislinger.

Sport

Prvo izločilno kolo tekem za državno prvenstvo

Ilirija, Ljubljana - Concordia, Zagreb.

V nedeljo, 6. t. m. se prične prvo izločilno kolo tekem za državno prvenstvo. To so tako zvane izločilne tekme z revanžo, ki se igrajo po pokalnem sistemu. Kdor si v obeh tekmah pribori boljše razmerje točk ali vsaj boljšo razliko golov, se kvalificira za borbo za državno prvenstvo.

V prvem izločilnem kolu igrajo Hašk in osiješka Slavija v Zagrebu, zagrebška Concordija in Ilirija v Ljubljani ter beograjska Jugoslavija in Bačka v Subotici. Hajduk iz Splita in BSK v izločilnem kolu ne igrata, ker prideta takoj v finale. Isto je s sarajevsko Slavijo, ki je imela za prvega nasprotnika Skoplje. Tamošnje prvenstvo pa je JNS razveljavil, ker so prišli na sled nepoštenim sportnim mahinacijam.

Za tekme za državno prvenstvo vlada veliko zanimanje, zlasti pa Ljubljančane zanima, kako bo domači prvak Ilirija odrezal proti močni zagrebški Concordiji. Concordija je za Haškom najmočnejši zagrebški klub in se je v prvenstvu ZNP plasirala na drugo mesto pred Gradjanskim. Njeno moštvo igra praktičen in nagel nogomet, zlasti nevarno pa je pred golom. Najboljše moči ima Concordija v centerhalfu Premerlu, opetovanem državnem reprezentančnem igraču, ter v izvrstnem strelcu Šimširu, ki vodi v zagrebški tabeli strelcev.

Ilirija se je za tekmo precej temeljito pripravila. Moštvo je odigralo serijo težkih tekem, pri katerih je razmeroma ugodno odrezalo, če upoštevamo zadnji neuspeh proti dunajskemu Slovanu. Ta je šel deloma na rovaš nekaterih rezerv, ki so igrale prvi dan v prvem moštvu. Upamo, da bo Ilirija napram renomiranemu nasprotniku častno zastopala slovenski nogomet. V prvi tekmi je njen plus domače igrišče in domača publika in zato mora paziti, da bo to izkoristila. Revanžo mora igrati v Zagrebu in tam bo borba težka.

Madžarski plavači v Ljubljani

Ferenzvaroši Torna klub - Ilirija.

V četrtek prispo v Ljubljano madžarski plavači slovitega kluba FTC, da se pomerijo z mlado ekipo ilirijanskih plavačev. Madžari so znani kot izvrstni plavači ter izborni waterpolisti. Kakor izvemo, pošljejo v Ljubljano svoje najboljše moči, tako da bodo imeli ljubitelji plavalnega sporta res lep užitek. Ilirija seveda pri plavalnih tekmah ne more računati s posebnimi uspehi, ker so njeni plavači še večinoma zelo mladi in imajo premalo rutine, vendar pa Madžari ne bodo odnesli zmage brez ostrega boja. Zlasti velja to za dame, ki so relativno najbolj napredovale. Za plavalne tekme vlada v Ljubljani veliko zanimanje.

— **Primorje potuje na Grško.** Kakor izvemo, se ASK Primorje pogaja z raznimi grškimi klubi v svrho gostovanja na Grškem. Turneja bo trajala 10 ali 14 dni. Pogajanja še nišo zaključena. Baje bo Primorje odigralo na Grškem pet tekem. Upamo, da nas bo na turneji uspešno zastopalo in mu želimo čim več uspehov.

NOGAVICE z ŽIGOM

KLJUČ
Najboljše, najtrajnejše, zato
13 najcenejše!

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Torek, 1. julija 1930, katoličani: Teobald, pravoslavni: 18. junija, Leontije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Sedem orlov.
Kino Ideal: Kreola.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

— **Razpust društva.** »Društvo za čuvanje narodnega zdravja za Tržič in okolico« je razpuščeno, ker nima pogojev za pravni obstoj.

Proslava 25letnice

Olepševalnega društva v Rožni dolini

bo dne 5. in 6. julija 1930 po celi Rožni dolini. V soboto dne 5. julija na predvečer obhod godbe po občini z bakljado in razsvetljavo Rožne doline. Podoknica g. županu in častnemu predsedniku J. Petrovčiču. V nedeljo dne 6. julija: 1. ob 8. uri maša v Rožnodolski kapeli s sodelovanjem pevskega krožka Vič-Glince; 2. ob 14.30: Stafetni tek, ki ga priredita domača sportna kluba SK Reka in SK Svoboda za prehodni pokal Olepševalnega društva. Start na c. V., cilj na c. II. pri Franceljnu; 3. ob 15. odkritje spominske plošče prvemu odboru Olepševalnega društva.

Po odkritju otvoritev 9. rožnodolskega velesejma v vseh rožnodolskih gostilnah z najpestrejšim sporedom. Koncerti: Godba 40. pešpolka, železničarska godba »Sloga« in godb. društvo »Gradašca«. Iz posebne naklonjenosti sodeluje več pevskih društev, domačih in ljubljanskih. Na štirih plesiščih domača godba. Bogat srečolov, potujoče kolo sreče, tekma debeluhov, stara Rožnodolska brna, nezmotljivi vedeževalec, plezanje na smreko za dobitke, streljanje za dobike, hitri fotograf, vrtiljaki, volitev in obdaritev mis velesejma, šaljiva pošta, kavarne in slaščičarne, zbijanje lonca in kolesarski cvetlični korzo. Umetni ogenj. Slavnostni rožnodolski štruklji. Na ražnju pečeni prašički in koštruni.

Vstopnina Din 2.— Za prevažanje udeležencev velesejma je preskrbljen avtopromet v nedeljo od 14. ure naprej. Postajališče pred Nunsko cerkvijo. S prvovrstnimi vini in svežim pivom bodo postregle domače gostilne.

Promocija

Gosp. Josip Čeh, veterinarski svetnik pri sreskem načelstvu v Ljubljani, je bil včeraj 30. t. m. promoviran na univerzi v Zagrebu na čast doktorja medicine veterinarske. Znanemu strokovnjaku in popularnemu javnemu delavcu najiskreneiše čestitke!

Radioprogram

Četrtek, 3. julija.

12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30: Iz današnjih dnevnikov. 18.30: Koncert radio-orkestra. 19.30: Dr. Lojze Čampa: Novi kazenski zakonik. 20: Koncert pevskega in orkestralnega društva »Grafika«. 22: Časovna napoved in poročila. 22.15: Prenos z Bleda. 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 4. julija.

12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30: Iz današnjih dnevnikov. 18.30: Koncert radio-orkestra. 19.30: O ženskih organizacijah, gdč. Lebarjeva. 20: Koncert Radio-orkestra. 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Sobota, 5. julija.

12.30: Reproducirana glasba. 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. 13.30: Iz današnjih dnevnikov. 18.30: Koncert radio-orkestra. 19.30: Marjan Dobovšek: Športna ura. 20: Prenos iz Beograda. 22: Časovna napoved in poročila. 22.15: Prenos z Bleda. 23: Napoved programa za naslednji dan.

V GLEDALIŠČU.

V parterju sedi gospod, za katerim se zakonca ves čas pomenkujeta. Gospod se obrne in zagodrnja: Oprostita, niti besedice ne slišim!

— Kaj pa hočete slišati? Govorim s svojo ženo o privatnih zadevah, ki se vas prav nič ne tičejo! — se odreže mož.

Dnevne vesti

— **Iz zdravniške službe.** Zaradi premestitve v Zagreb je bila črtana iz imenika zdravniške zbornice za dravsko banovino dr. Kornelija Sertič.

— **Cesti na Vršič in na Golico popravilo.** Našo najlepšo gorsko cesto na Vršič, ki ne zaostaja daleč za najlepšimi švicarskimi in italijanskimi gorskimi cestami, je zob časa že močno razjedel. Cesta na Vršič ali bivša cesta Nadvojvode Evgena, je bila zgrajena med svetovno vojno. Gradili so jo ruski ujetniki in mnogi so legli pod Vršičem k večnemu počitku. Mnoge so zasuli plazovi, drugi so pa podlegli težkemu delu, mrazu in lakoti. Po vojni je bila dve ali tri leta še kolikor toliko v dobrem stanju, pozneje so jo pa začeli zanemarjati tako, da je polagoma propadla. Vsakoletni plazovi so jo vedno bolj trgali in tako porušili, da je za vsak vozni promet že par let neporabna. Sedaj se je ustanovila zasebna družba, ki namerava to prelepo gorsko cesto temeljito popraviti. Nekaj kapitala je že zbranega, nekaj pa bo prispevala država. Poleg ceste na Vršič bo urejena, popravljena, razširjena in podaljšana tudi cesta na Golico. Glede na vedno večji dotok tujcev bi bilo želeti, da bi bili obe cesti res kmalu popravljeni.

— **Avstrijski gener. konzul v Ljubljani,** g. dr. Pleinert je nastopil včeraj tritedenski dopust in odpotoval iz Ljubljane.

— **Občinskim nameščencem v dravski banovini.** Generalna direkcija državnih železnic v Beogradu je odklonila prošnjo za priznanje vozne olajšave posetnikom letošnjih skupščin v Trbovljah. Občinski nameščenci so vabljeni, da se sklicanih skupščin kljub temu udeleže v čim večjem in častnem številu. — Zveza.

— **Maturante ljubljanskega učiteljišča iz leta 1885.** vabim na sestanek dne 5. julija v Ljubljano, da proslavimo skupno 45letnico mature. Zbirališče ob 10. uri v Zvezdi. — **Franjo Lovšin.**

— **Krojaški prikrojevalni tečaj v Brežicah.** Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI v Ljubljani priredi v Brežicah tritedenski prikrojevalni tečaj za krojače. Ta tečaj se vrši celodnevno od 28. julija do 16. avgusta. Pristojbina znaša Din 100, stroške za učne pripomočke, ki pa predvidoma ne bodo znašali preko 100 Din, nosi vsak udeleženec sam. Da se vši ta tečaj, je potrebno, da se prijavi najmanj 15 udeležencev. Prijave je poslati najkasneje do 20. julija Zavodu PO Zbornice TOI v Ljubljani.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Od 8. do 14. junija je bilo v dravski banovini 12 primerov tifuznih bolezni, 137 škrlatinke, 47 ošpic, 62 dvice, 2 nalezljivega vnetja možganov, 99 kužljivega kašlja, 19 šena, 4 krčevite odrevenelosti ter po 1 odrevenelosti tilnika, mumpsa in rdečke.

— **Stanje letine v dravski banovini.** Poljedelsko ministrstvo objavlja zdaj podatke o stanju letine sredi junija. V dravski banovini je kazala zelo dobro ozimna pšenica in rž, leča, krompir, repa, lan, hmelj, vinogradi, travniki in detelja, med dobrim in zelo dobrim ara pšenica, ječmen in rž, oves, koruza, proso, sočivje, korenje in konoplja, dobro grehi, med dobrim in slabim slive, jabolka in hruške. Vreme je bilo ugodno, dežja dovolj. Večje elementarne nesreče v obliki toče so bile v Kočevju, Mariboru in Dolnji Lendavi, zlasti pa v bližini Novega mesa, v Litiji in v okolici Ljubljane. Stanje živine je bilo povoljno.

— **V Planici, naši najleši visokoalpski dolini,** se vrši dne 5. julija pri Tomarju (1108 m) pod impozantnim Jalovcem registracija vseh smučarjev. Pokazati moramo, da se svoje smučarske dolžosti zavedamo tudi poleti brez dilc. Vsak mora biti na tej registraciji osebno navzoč, kr pooblaščenci so izključeni. Toliko udno. Razven tega bo pa tudi lahko vsak zadostil svoji smučarski razigranosti in veselju. Smučar itak nosi s sabo vedno polnkoš humorja in zabave, če jih pa pride shpaj več, se vse to stopnjuje. Oprostite! N mislite, da smo smučarji egoisti in separtisti. Tudi vsi tisti, ki hodite po zimi še rez dilc, vi vsi, ste vabljeni. Kralj je lep as ugoden in pot zložna. Zatorej na svidenje, najkasneje 5. julija zvečer pri Tomaju.

— **Koroške novice.** V Gornji Krčanjah je divjala nedavno strahovit nevihta, med katero je padala debela toča, ki je 8 posestnikom uničila vse posevke Med nevihto je treščilo v hišo posestnika Lovrenca Miklavca. Hiša je pogorela do tal. — **18. junija je začelo goreti pri Štarju v Drašji** vasi pri Grabštajnu. Ogenj se je razširil tudi na sosedna poslopja in upepelil dve hiši, dve gospodarski poslopji in Temperlovo kegljišče.

— **Smrtna kosa.** Davi je umrl v Ljubljani poštni uradni ravnatelj g. Fr. Lsjak. Pokojni je bil med številnimi znanci prijatelji splošno priljubljen. Pogreb bo jutri ob 17. iz Resljeve ceste št. 24. Bog mu spomin! Težko prizadeti rodbini iskreno sožalje.

— **Vreme.** Vremenska napoved pra, da bo pretežno oblačno vreme. Včeraj jebilo jasno samo v Mariboru, drugod pa bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je našala v Splitu in Beogradu 32, v Sarajevu in Skoplju 31, v Zagrebu 26, v Mariboru 25, v Ljubljani 23 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 759.8 mm, temperatura je znašala 16 stopinj.

— **Nove žrtve samomorilne epidemije.** Včeraj smo poročali o dveh poskušeh samomorih v Ljubljani. V Gruberjev prekop je skočila zaradi nesrečne ljubezni neka mladenka, na Prulah se je skuša zastrupiti neka ženska, dopoldne pa sredi mesta neki moški izvršil samomor. Gre za 34letnega Jerneja Pušavca, železniškega delavca, ki se je včeraj dopoldne hlevu gostilne pri »Novem svetu« obesil na hlačni jermen. Našel ga je okoli 6. zjutraj hlevar Karel Prijatelj ter obvestil policijo. Prišla je policijska komisija in odredila, da so truplo prepeljali v mrtvašnico k Sv. Krištofu. Pušavc je bil oženjen. Kaj je bilo vzrok samomoru, ni znano. Mož je bil že delj časa potrt in zadnja dva dni ga sploh ni bilo domov. Najbrž si je končal življenje v pijanotsi in trenotni duševni zmedenosti. — **Obesila se je tudi** posestnica Sicherlova iz Zaloga. Njo so našli te dni obešeno na njenem domu. Sedla je na pručico in se obesila na otroško posteljo. V soboto popoldne so nesrečno posestnico pokopali. Kaj je bilo vzrok samomoru, ni znano.

— **Nazarenke nočejo pokopati.** S čudno zadevo se bavijo te dni novosečke oblasti. Dne 28. junija je umrla 80letna Julijana Hajduk na stanovanju svoje hčerke v Novem Sadu. Ker je bila ženica nazarenka, je na nobenem pokopališču v Novem Sadu niso pustili pokopati. Končno je rodbina prosila policijo, naj intervenira. Policija je pa izjavila, da ni kompetentna in je napotila svojce pokojne Hajdukove na mestni fizikat. Kaj je ukrenil fizikat, še ni znano, dejstvo pa je, da leži ženica že tretji dan na mrtvaškem odru.

— **Samomor francoskega inženjerja v Zemunu.** V nedeljo dopoldne je v Zemunu izvršil samomor francoski inženjer Emanuel Schwarz, ki se je tri dni mudil v mestu. Napisal je dve pismi, eno materi, ki živi v Belgiji, drugo svojemu prijatelju Nikoli Jambrišaku. V drugem pismu pravi, da gre v smrt, ker ga je pred dvema mesecema zapustila žena in pobegnila z nekim inženjerom v Skoplje, deloma pa tudi zaradi denarne stiske..

— **Zemlja zasula in ubila dva otroka.** V vasi Čisti, občina Poljice pri Splitu, se je te dni utrgala velika plast zemlje in pokopala pod seboj štiri ljudi. Anton Saškur iz Čiste je kopal temelje za svojo hišo in pomagal mu je sosed Janković. Nenadoma se je utrgala velika plast zemlje, zasula je oba kmeta, obenem pa 4letno Saškurjevo hčerkico Danico in 4letnega sinčka njegovega brata. Otroka sta bila takoj mrtva, doči a sta bila Saškur in Janković težko poškodovana in so ju morali prepeljati v bolnico.

— **Dve žrtvi strele.** Nad sarajevsko okolico je v nedeljo divjalo silno neurje. Med nevihto je neprestano treskalo. Na polju sta delali mladenki Tada Jurčič in Jelka Obradović, ki sta med nevihto vedrili pod bližnjim drevesom. Nenadoma je treščilo v drevo. Tada je bila takoj mrtva, Jelko so pa prepeljali vso obžgano v bolnico.

— **»Samorodnost«,** ilustrirana revija za življenje, umetnost in kritiko št. 3—4, ima tole vsebino: Ivo Sever (Zagreb): Berneker, Žmitek. Grohar — tri tihe tragedije... (Iz razgovorov z Rihardom Jakopičem.) Oton Berkopec (Praga): »Pesmi gimnazijca«: Jesen. Pričakovanje. Pesmica. Pesmica II. Ukrajinska. Narodna. Zima. Oče naš. Bratom. Denes je vuzem. Ivo Sever: Karla Bulovčeva. II. Risbarstvo. A. Portret. Jakopič o Dolinarju, o bratih Kraljih, o Karli Bulovčevi in o Pavlovcu. (Iz razgovorov z R. Jakopičem.) Slikar Rihard Jakopič. I. Krajinsko slikarstvo. Ivan Mrak I. Mona Gabrijela. — Pro domo. I.—III. Pravda o Samorodnosti. »Naši novoborci«. II. Oton Berkopec. Reprodukcije: Karla Bulovčeva (Ljubljana). Portret Ivana Mraka. Portret »Draga«. Portret »Beta«. — Albert Dürer: Hans Imhoff (portret). Rembrandt: Avtoportret iz leta 1666. — Michelangelo Bounarotti: Glava na levi sikstinske sibile Kumeje (detail). — Miko Kambič (Zagreb.) 9 umetniških karikatur (med tekstom. — Na platnicah: Iz dnevne kronike: Razstava slik Srečka Magoliča v Jakopičevem paviljonu. — Koncert Fedorja Šaljapina v Zagrebu. — Prejeli smo v oceno: Našim čitateljem. Založba in uprava: »Naša Gruda«. Ivo Sever). Zagreb, Bakačeva ulica 3.

Iz Ljubljane

—lj **Infekcijski oddelek ljubljanske bolnice prenapolnjen.** Infekcijski oddelek ljubljanske bolnice je že več dni prenapolnjen, zlasti pa ne morejo več sprejemati bolnikov, ki so oboleli na škrlatinki. Bolnica ima za te 30 postelj na razpolago ki so pa že vse zasedene. Včeraj se je celo pripetilo, da je morala bolnica sprejem dveh bolnikov odkloniti in so ju morali peljati domov.

—lj **Počitniška kolonija ljubljanskega krajevnega odbora Rdečega križa na Trati v Poljanski dolini.** V kolonijo so sprejete po predlogih šolskih uprav in na temelju zdravniške preiskave naslednje deklice: Bevc Marija, Sv. Petra c. 74. Bizjak Gizela, Podmilščakova 26. Bonča Marica, Brinje III. Brejc Marija, Ahacljeva c. 10. Bučer Ljudmila, Dunajska c. 29. Firm Ivanka, Streliška u. 10. Jakolin Leopoldina, Riharjeva 6. Grajland Marija, Riharjeva 9. Keržič Ivana, Vodovodna c. 4. Kitek Vera, Za artiljerijsko vojašnico 9. Klančar Franja, Kobaridska 3. Kmetič Roza, Ribniška u. 6. Kunc Vera, Cesta v Rožno dolino 32. Krulc Štefanija, Reber 15. Lesar Davorina, Grajska planota 1. Lombarda Vera, Glince IX. Majdič Ivana, Vodovodna 55. Makovec Ana, Pot na Rakovo jelšo. Močnik Melita, Komenskega c. 36. Ogrin Franja, Sv. Petra c. 76. Oštere Božena, Streliška 10. Pečnik Ana, Kette - Murnova 25. Poljšak Danica, Lipičeva u. 2. Pregelj Davorina, Zalokarjeva 9. Stokovič Vida, Zelena jama. Šetina Marta, Florijanska 24. Šušteršič Angela, Švabčićeva 16. Toplak Leopoldina, Vilharjeva 2. Vanelli Ana, Sv. Petra c. 74. Zupančič Ana, Šolska u. 11. — S posebnimi dopisi smo obvestili starše teh deklic. Kolonija se odpelje v soboto dne 5. julija ob 9. uri izpred Mestnega doma z avtobusom. Kolonistinje se naj zberejo ob pol 9. uri dopoldne pred Mestnim domom v spremstvu svojih staršev. — Odbor.

—lj **Rdeči križ v boju proti nalezljivim boleznim.** Škrlatinka, ki je v zadnjih tednih močneje nastopila v nekaterih krajih dravske banovine, zlasti v Borovnici, je povzročila, da je splošna javna bolnica ljubljanska tako prenapoljnjena, da vanjo ne morejo sprejeti niti najnujnejših slučajev. Da odpomore tej hipni zadregi, je dal Oblastni odbor Rdečega križa sanitetni upravi na razpolago svojo kompletno Doeckerjevo sanitetno barako, v kateri je prostora za 30 do 40 bolnih otrok.

—lj **Zaradi snaženja in belenja poslovnih prostorov** v Zavodu za zdravstveno zaščito mater in dece v dneh 3. in 4. julija t. l. ne bo poslovalo v dečji kliniki in posvetovalnici za matere.

— lj **Obnova pročelja.** Dvonadstropna hiša št. 1 na Starem trgu dobiva okusno prenovljeno pročelje in bo v lepem skladu z renovirano hišo št. 2. Obe hiši sta last gostilničarja in trgovca Josipa Olupa.

—lj **Manjša zidarska dela.** Dr. Anton Gosar si gradi pri svoji hiši št. 21 na Mirju prizidek s kletnim prostorom. To je k njegovi hiši že drugi prizidek.

—lj **Christofov učni zavod vpisuje za šolsko leto 1930-31** ves julij vsak dan dopoldne in popoldne na Domobranski cesti štev. 7. Šolnina nizka. Vpisnina 20 Din. 391

KRASNE ZAVESE
v zalogi tvrdke
A. & E. Skabernè, Ljubljana

Bogataš podpiral vlomilce

Znani berlinski kavarnar Erban, lastnik večjih kavarn in drugih podjetij je osumljen, da je bil član nevarne vlomilske tolpe, ki je zadnja leta po vsej Nemčiji izvršila nebroj vlomov. Policija domneva, da je Erban tolpo informiral, vlomilci so mu pa dajali pripadajoči del plena.

Erban je zelo premožen mož. Živel je razkošno, imel je krasen avto, več dirkalnih konj, motorni čoln, lastno jadrnico itd. Vse kaže, da je bil res v zvezi z zločinci, kajti te dni je brez sledu izginil. Baje je pobegnil na Češkoslovaško.

Zanimivo je, kako so oblasti prevejenemu kavarnarju prišle na sled. V Stettinu je bila te dni pri tatvini zasačena Nelly Grasnig, ko je hotela iz neke trgovine odnesti več oblek. Dekle se je skušalo izmazati na ta način, da je simuliralo blaznost, pozneje pa je vse priznalo. Videli so jo često voziti se v razkošnem avtomobilu z berlinsko številko. Povedala je, da je bil to Erbanov avtomobil in da je članica vlomilske družbe, ki jo financira Erban.

Berlinska policija je preiskala Erbanovo stanovanje in našla zaboj s 30 svilenimi oblekami, moškim perilom in drugimi stvarmi, ki so bile ukradene v raznih krajih Nemčije. Erbanovo ženo je baš zasačila, ko je hotela ukradeno robo odnesti iz stanovanja. Kdo je še član in koliko jih je, policija še ni mogla ugotoviti, ker so večinoma pobegnili.

NEMOGOČE.

— Nocoj se mi je sanjalo o tvoji pokojni ženi. Stala je pred menoj kakor živa.

— In kaj je dejala?

— Niti besedice.

— Torej ni bila moja žena.

ZDRAVNIK IN KROJAČ.

Zdravnik vrne krojaču slabo narejeno suknjo. Čez nekaj dni se pa srečata na pogrebu zdravnikovega pacijenta.

— Gospod doktor, vi ste vendarle nesrečen človek, — pravi krojač.

— Kako to? se začudi zdravnik.

— Ker vam vašega zavoženega dela nikoli ne vrnejo, — se odreže krojač.

STRIC IZ AMERIKE.

— Sedi, dragi nečak, da napraviva seznam tvojih dolgov.

— O, da, dragi striček, toda najprej prilej malo črnila, da ga ne zmanjka.

Dajte nam nočni mir!

Že večkrat smo prosili, da bi nam dali nočni mir, pa vse zaman. Zato moramo prebivalci palače Delavske zbornice in Okrožnega urada ponovno prositi, da se poskrbi za nočni mir. Sedaj se nam je že parkrat pripetilo, da so nas v poznih nočnih urah zbudili rogovileži. Nedavno so nas rogovileži vrgli iz postelje ob pol 3. uri zjutraj. Od nekod je drvela večja družba, ki je nad pol ure strahovito razsajala pod našimi okni. Vse moderne šlagerje je hripavo pela in zbudila ne samo starejše, nego vse otroke v teh dveh hišah. Družba se je napotila po protestih prebivalcev samih po Miklošičevi cesti in od tam se je pozneje razlegalo huronsko vpitje. Stražnika, ki bi moral take ljudi poučiti, da je prepovedano kaliti nočni mir, pa ni bilo od nikoder.

Prosimo, da se napravi red in mir. Če ne pojde drugače bomo morali sami paziti na to, da ne bo Čopova ulica shajališče nočnih razgrajačev.

Tri prošnje mestnemu magistratu

Stanovalci mestne hiše »Delavske zbornice« imamo dve prav iskreni prošnji na mestni magistrat. Prva je, da bi se vhodi zaznamovali. Sedaj imamo sicer v pritličju table z označbo stanovalcev; table same pa ne zadostujejo, ker so štirje vhodi in tako ljudje ne vedo, kje pričenja prvi vhod in konča četrti. Dela ni mnogo in nam ter našim posetnikom bo zelo ustreženo. — Druga prošnja: naše dvorišče, ki služi kopici otrok obenem za igrišče, je že zopet posuto z debelim savskim kamnom. Mar se ne bi tudi naše dvorišče dalo nekako drugače urediti, da ne bi otroci trgali čevljev po kamenju? Morda bi se dalo nasuti drobnega peska in poslati mestni valjar za kako uro k nam. Tudi tu ni veliko dela in stroškov in nam vsem, posebno pa otrokom, bi bilo ustreženo. Prosimo.

*

Po odloku št. 22131-30 ref. V. z dne 20. junija 1930. mestnega magistrata moramo izprazniti vsi najemniki parcele 450-2 v k. o. Kapucinsko predmestje za Bežigradom in odstraniti do 15. julija vse poljske pridelke ravno sedaj, ko so isti v najlepšem razvoju tako, da bo vse uničeno, a naš trud, stroški za semena, gnojilo itd. vrženo proč. Dobimo le neznatno odškodnino za vso to škodo, povračilo enoletne najemnine za parcelo.

Zato prosimo mestni magistrat, da uvidi socialne potrebe najemnikov omenjenih parcel, katerih nimajo radi luksusa, temveč za preživljanje svojih ne najbolje situiranih družin. Odgodi naj se zidanje stanovanjskih hiš vsaj najmanje za en mesec računši od dneva odpovedi in tako pripomore vsaj do skromne odškodnine za trud in stroške.

Upamo, da ne prosimo zaman.

Eden v imenu vseh.

Kavarniške godbe v Ljubljani

Ko se je že sprožilo vprašanje, naj mi bo dovoljeno tudi nekaj pripomniti. Sem bil velik ljubitelj godbe, posebno dobrega salonskega orkestra. Samo da v Ljubljani takega (namreč pravilno sestavljenega) sedaj razen radio - orkestra ni. Klavir, harmonij, dve violini, bas in tolkala po mojem nikakor ni dober orkester, posebno ne za vrtne koncerte. V takih zasedbah ni nobene barve, nobenih sprememb, vse se sliši strašno monotono. Zakaj se kapelniki ne bi držali nekoliko reda, oziroma sestave, ki je natisnjena na vsakem ovitku »šlagerja«. Kje so tu prelepi orkestrski inštrumenti flauta, klarinet, tromba? Res ni potem čuda, da mladina dandanes že skoro ne pozna več teh inštrumentov in da se jih noče že nihče več učiti. Glejte samo šolo Glasbene Matice« sama violina in klavir.

Mišljenje vsakega poslušalca je prav gotovo to, da naj bi bil orkester bolj pester. Zato bi ne bilo treba več godbenikov, temveč se samo zamenja en ali dva instrumenta, pa bi orkester zvenel čisto drugače. Tudi jaz sem poslušal godbe po drugih krajih, n. pr. v Mariboru, in moram priznati, da je tam vse bolj navdušeno za dobro godbo kakor pa pri nas v Ljubljani. Mnogo manjši lokali kakor pri nas, tam brez godbe v poletni sezoni ne bi mogli obstojati. Dobri orkestri, ki se skoro vsi lahko kosajo z vojaško godbo, in vsi imajo poleti dovolj zaposlenja.

Radio pa po mojem mnenju ni za vrte in se samo čudim, da ljudje poslušajo te vrste koncerte. Radio človeka zasiti že čez zimo in že samo človeško uho zahteva malo spremembe, a ne vedno le mehaniko.

Kako živahno je glasbeno življenje poleti n. pr. v Beogradu in Zagrebu! Na vsakem vrtu okusno sestavljen orkester. Zakaj se ne bi tudi pri nas gledalo malo na to? Najlažje bi to napravili hotelirji in kavarnarji sami, zahtevali naj bi od kapelnika kolikor mogoče pravilen in zvočen orkester.

Morda poreče kdo, kje vzeti godbenike za te instrumente? Jaz pa mislim, da imamo prav gotovo v Ljubljani tudi dovolj godbenikov za razne druge instrumente, ki bi prav gotovo tudi radi sodelovali.

Poslušalec.

Zopet Figovčeva . . .

Iz Tržiča nam pišejo, kako so člani Bralnega društva rajžali v Kotor, kako so se imenitno imeli in kako so si v Sarajevu nakupili fesov in jih pokrili, da so se vrnili v Ljubljano kakor pravi pristni Turki.

Kam neki kakor k Figovcu so šli Turki z mehkim tržiškim izgovorom. Matevž, ki vidi vsakemu do kosti in pozna vsakega Kranjca ter ve natanko, kako in kaj je z njim, je Turke pogledal malo po strani, ker ti ljudje sede in sede, s cirengo je pa tako, da ni vredno govoriti. Jed prineso v malhah seboj, pijejo pa nič, prav kakor romarji. Pa koliko jih je bilo, da so zasedli kar več miz! Po hrvaško so se menili ali po bozensko, pa še tam doli gotovo tudi obrajtajo mastne bržole, da imajo tako mehko grlo, kakor v Tržiču, je mislil Matevž in ni izpustil iz oči sumljivih gostov. Tako znani obrazi in tako čudna tržiška hrvaščina so skrbnega moža razburjali, ampak njihova želja je bila tako domača, da se je premagal in ni vzrojil. Prvega je celo nagovoril in prijazno pozdravil kot starega znanca, pa je Turek le hrvatil in ni bilo nič z njim. Kdo se vse ne potika dandanes po svetu, da lahko zamenjaš svojega brata z največjim lumpom, pa bi se pri Figovcu ne zmotil, kjer hodi vsak dan na stotine ljudi notri in ven! Ko je pa natakarica prinesla Turkom s klobasami še vilice in nože, mu je bilo pa dosti, da je zarohnel nad postrežljivo devico, kakor zna in ima tudi pravico le strogi Matevž. Reva se je izgovarjala, češ, saj so vendar naši Tržičani, in tudi g. Srečnik je skušal potolažiti razjarjenega gospodarja, pa se je zmotil, ker je nadaljeval hrvatski: Pa što se ljutite, gospodine? — tedaj je pa zavrel Matevž: Takim ne pustim dajati nožev in vilic, da jih ne pobašete — in odvihral ves iz sebe v kuhinjo.

Videz je pač zapeljal blagega moža, tržiški Turki so se pa imenitno zabavali. Pa da mi nikdo zopet ne draži našega dobrega Matevža!

— **V obrambo ugledne žene.** Brezmejno infamne so govorice, ki krožijo po Ljubljani in okolici, da je neka žena rodila pse in sicer zlasti zato, ker se tu s perverzno škodoželjnostjo namigava, da je bila to gospa P. Gospa P. je že skoro leto dni težko bolna in dnevno v zdravniški oskrbi. Ko je slišala o teh govoricah, se je njeno zdravstveno stanje zelo poslabšalo in je malo manjkalo, da ni podlegla. Ne morem si razlagati, na kakšni podlagi so se razvile te govorice. Kaj takega je nesmiselno, se še ni zgodilo in je fiziološko tudi nemogoče. Inteligentom menda ni treba tega natančneje razlagati, druge pa, ki to verujejo in raznašajo, pozivam v imenu humanitete in obzira do sočloveka, da prenehajo s takimi izmišljenimi podlostmi. Kdor pa bo iz sadističnih nagibov te govorice dalje razširjal, se ga bo sodnijsko zasledovalo.

Dr. J.

Najpametnejši.

V Newyorku so bili na isti cesti trije slaščičarji. Prvi je imel napis: »Najboljši slaščičar Zedinjenih držav«, drugi »Najboljši slaščičar sveta«, tretji pa je pustil napisati »Najboljši slaščičar na tej cesti.«

Zagovoril ga je

— Nujno potrebujem 100 Din, toda ne vem kje bi jih dobil.

— Pomiri se, dragi prijatelj, mislil sem že, da si jih hočeš izposoditi pri meni.

Avgustus Muir: 35

Krog zločinov

Roman

— Pustite to, Hallam, sicer ...

Warnerju je zaprlo sapo, kajti luč je nenadoma ugasnila. Začulo se je ruvanje, zamolkel krik in padec. V naslednjem trenutku so odmevali po sobi nagli koraki, zavesa se je močno zamajala in znova je zavladala tišina.

Nekaj časa je bilo vse tiho. Ropot se je razlegal od zunaj, kajti v oddaljenem kotu je zapel električni zvonec in že je nekdo potrkal na vrata.

V temni sobi je ostalo vse mirno. Električni zvonec je znova zapel, pel je dolgo, predno je utihnil.

John Warner je stal ves presenečen sredi sobe. Iztegnil je roko in v temi je zažarela električna luč. Žarki so opisali krog. Soba je bila prazna. Kar se je luč ustavila na tleh. Od presenečenja in groze je Warner vzkliknil:

— Križ božji, kdo je to storil?

Viktor Hallam je ležal na hrbtu, bil je skrčen, obraz je bil mrtvaško bled, oči steklene. Suknjič je imel odpet in v prsih mu je tičalo kitajsko bodalo, ki se je malo prej lesketalo v njegovih rokah. Kri mu je curljala po prsih. Prsti ene roke so bili krčevito stisnjeni, z nogami je še nekaj časa drgetal, potem je pa nepremično obležal.

Električna luč je ugasnila. Warner je hitel iz sobe. Kolena so se mu šibila in roke tresle, ko je odpiral vrata na hodnik.

Nasip sv. Petra

Molly Langtonovi se je bilo posrečilo končati delo do osmih zvečer. Telefonski pogovor z Julijo Farrovo jo je bil spravil iz ravnotežja. Ta ženska ni samo vedela, kje Molly stanuje, temveč je poznala tudi njeno največjo skrivnost. Saj ji je dejala, da bi rada govorila z njo v zadevi, nanašajoči se na policijo.

Kajti navzlic temu, da se ji je Farrova vsiljevala za prijateljico, je Molly slutila, da tiči za njenim dobrikanjem sovraštvo.

Zakaj je hotela na vsak način veljati za njeno prijateljico, tega Molly ni vedela. Kaj je tičalo za nujno prošnjo glede pogovora na domu v Arnesly Court Mansionsu? Molly bi bila dala vse na svetu, če bi mogla to zvedeti. Vzela je s stolčka pisma in odšla v vežo, da bi jih položila na mizo.

— Dober večer, gospodična Langtonova.

Obrnila se je in zagledala Georga Bentleyja, prihajajočega iz laboratorija. V roki je držal klobuk in palico.

— Kakor vi, tako sem tudi jaz delal do poznega večera, — je dejal smeje. — Zasačil sem se, da se vračam iz laboratorija baš zdaj in po tem hodniku, — je pripomnil. — Pozabil sem, da ne stanujem več v profesorjevi hiši.

Voščila mu je lahko noč in se obrnila, da bi odšla, toda George jo je hotel spremiti in Molly ni ugovarjala.

— Ta hip sem se spomnil, da potrebujem naslov, ki je v vašem arhivu. Če se ne motim, imate tam seznam pariških ulic. Čujte, morate priti pogledat moje novo stanovanje. Komaj je tako, da bi se mogel pobahati z njim, a vendar mi zelo ugaja, ker je slikovito. Moje stanovanje na nasipu sv. Petra je podobno beznicam v East Endu.

V njeni delavnici je položil klobuk na mizo k pisalnemu stroju in začel listati po seznamu pariških ulic.

— Stanujete daleč od tod? — je vprašala iz uljudnosti.

— Ne, takoj tu za vogalom. — Zamahnil je z roko proti oknu, ne da bi se ozrl. — Mislim, da se okna mojega stanovanja iz vaše sobe vidijo. Morate priti in svetovati mi, kako je treba opremiti samsko stanovanje. Nekaj pestrih blazinic bi ga morda oživilo, čeprav take reči sovražim. Nekaj vam moram povedati. Povabim ožjo družbo na večerjo in vi boste morali tudi priti. Ne povejte tega Caspianu, sicer vas ozmerja.

George je govoril smeje, vmes si je pa izpisal iz seznama nekaj naslovov.

— Rad bi vedel, če mi je profesor odpovedal stanovanje samo zato, ker sva se midva kot dobra prijatelja sestajala ...

V zadregi je pogledal v tla.

Molly je bilo jasno, da je hotel reči »ker bi se utegnil zaljubiti v vas«. In opazila je pogled v njegovih očeh, ki ji je pojasnil njegovo zadrego. Že od prvega srečanja je čutila, da jo ta sloki, svetlolasi fant zelo rad vidi.

In zato je bil tem bolj čuden njegov nenadni sklep, zapustiti jo. Molly je prišla po dolgem razmišljanju do zaključka, da ni bil zmožen igrati dvojno vlogo. George Bentley bi kaj takega ne mogel storiti.

Znova mu je hotela zaupati vse podrobnosti svojega težkega življenja, pa ni imela dovolj poguma. Beg pred policijo v Parizu, potovanje v London s Hallamom, sramotne ponudbe Johna Warnerja v njegovem podstrešnem stanovanju trgovskega doma v City, vse to je bilo za Molly zelo ponižujoče.

Ni se mogla ojunačiti toliko, da bi mu priznala, da se skriva pred policijo kakor navaden zločinec, niti da se boji sodbe javnosti, ki bi sledila njeni aretaciji. Ne, te strašne resnice še ne smejo priti na dan.

— Pravim vam, — je nadaljeval George, — zakaj bi ne odšli z menoj na nasip sv. Petra takoj in ne popili z menoj skodelico kave? Saj ste za danes delo končali in Caspiana ni doma. Zrak je torej čist.

— Profesorja Caspiana ni doma? — je vprašala Molly začudeno.

— Ne, odpotoval je v Birmingham in vrne se šele jutri zjutraj.

Molly se je napol obrnila.

— Saj sem itak nameravala oditi na izprehod.

In takoj je pomislila, da bi njenega odhoda ne opazili, če bi odšla z Georgom. Za prepoved hoditi z doma se itak ni dosti zmenila.

— Hvala. Za trenutek stopim k vam, potem pa pojdem po svojih potih, — je dejala.

Skupaj sta odšla po stopnicah in nikogar nista srečala. George jo je odvedel po stranski ulici, dvakrat sta zavila na levo, končno ji je pokazal ozek drevored.

Še en zdravnik proti Zeileisu

Dr. Jaroslav Prochazka pravi, da je Zeileisova metoda zdravju pogosto škodljiva

Praški specijalist za notranje bolezni dr. Jaroslav Prochazka je napisal daljši članek o Zeileisu, v katerem pravi:

O gallspaškem čudotvorcu se je pisalo že več, nego bi ta šarlatan zaslužil. Pisali so lajiki, pisali zdravniki, fiziki, vseučiliški profesorji, izlečeni in neizlečeni, razočarani, navdušeni itd. Nedvomno bi gospod Zeileis ne zaslužil tolike pozornosti vsega omikanega in napol omikanega sveta, da ni tu življenske in narodno gospodarske nevarnosti, ki bi močno zadela naše ljudi vseh slojev.

Zeileis leči že dolgo. Najprej je bil mag, spiritist in indijski fakir, potem se je pa bogato oženil in si uredil zdravilišče, najprej z vsemi dekoracijami, ki vzbujajo grozo, z okostnjakom, nagačenimi kačami in zeleno lučjo, pozneje pa v duhu moderne dobe sanatorij z zdravniškimi aparati. Prvi so nastopili proti njemu dunajski profesorji na čelu s profesorjem Kovarschikom, ki so dokazali, kakšen slepar je Zeileis, kakšne sleparije uganja v svojem sanatoriju in kako je njegovo tako zvano lečenje pogosto nevarno i zdravju i življenju ljudi. Toda v sporu so podlegli, kajti gallspaški okraj ima velike gospodarske interese na uspevanju Zeileisovega zavoda, kamor se steka iz vse Evrope denar naivnih in nespametnih ljudi.

Kot drugi je energično nastopil proti Zeileisu prof. Lazarus, ki je Zeileisa kar naravnost nazval mazača in navedel smrtne primere kot posledice težkih telesnih poškodb, povzročenih z njegovo čudodelno metodo. Zeileis je reagiral s tožbo in sodna obravnava je bila senzacija vse omikane Evrope. Pred sodiščem je treščil ogorčeni in v dno duše užaljeni Lazarus čudodelno Zeileisovo cevko ob tla in vzkliknil:

»Zato se je moral roditi Roentgen, zato študirajo tisoči zdravnikov s spoštovanjem in občudovanjem njegovo metodo, da pride takle Zeileis s svojo cevko in dela čudeže!«

Pravdo je Zeileis izgubil in pred berlinskim sodnim forom je bilo jasno dokazano, da je Zeileis slepar in šarlatan, živeč na račun človeške neumnosti z denarjem nespametnih in nevednih ljudi. Kajti tudi pri Zeileisu je treba vse pošteno plačati, ordinacija stane 3 šilinge in dnevno se je treba trikrat podvreči skupnemu lečenju, kar vrže Zeileisu dnevno okrog 50.000 Kč, Vse novinarsko pisanje o Zeileisovi dobrodelnosti je nezmisel. Dobrodelen ne more biti človek, ki zavedno in za denar vara in slepari javnost in opravlja zdravniško prakso, za katero nima ne izobrazbe, ne vseučiliške diplome. Žal je medicina veda, katero razume vsak in v katero se vsak vmešava. Če bi hotel kdo zidati hišo, pa bi ne bil v to upravičen, bi takoj nastopile oblasti. Če pa začne kdo lečiti, pa naj bo baba Kecova ali Koči ali čudodelni župnik v Libčici — ali last not least — Zeileis, tedaj oblasti molče, kajti zakon proti mazaštvu sicer imamo, pa se ne izvaja.

Zeileis leči vse bolezni, pa vendar še ni znan zdravniško dokazani primer, da bi bil koga izlečil. Menda podležejo sugestivnemu lečenju samo histerično in nevrastenično nagnjeni ljudje, nedvomno je pa smešna trditev, da bi Zeileis izlečil organična obolenja, ki imajo svojo podlago v patoloških izpremembah organov. Takega primera še ni bilo, a v Pragi poznam celo nekaj primerov težkih obolenj, ki so se vrnili po lečenju v Gallspachu močno poslabšani.

Tudi pri nas se je poročalo v društvu čeških zdravnikov o Zeileisovi metodi in vsi referenti so ostro obsodili Zeileisa ter proglasili njegovo lečenje za humbuk. Prof. Jirasek je govoril o narodnogospodarski nevarnosti izvažanja našega denarja v tujino in izjavil je, da je mučna zavest, da so sinovi naroda, ki je imel v vseh časih svojega obstoja dovolj poguma nastopiti odkrito proti vražam in zablodam, glede priznavanja tega mazaštva takoj na drugem mestu in da žrtvujejo v ta namen brezplodno težko zasluženi denar. Prof. Syllaba je omenil, da so se našli žal tudi pri nas zdravniki, ki se ne sramujejo inserirati, da lečijo po Zeileisovi metodi.

In tu smo pri poglavju, ki nas zdravnike najbolj boli. Našli so se tudi pri nas zdravniki, ki so pozabili, kaj so obljubili svojemu dekanu, iz katerega roke so prejeli »iura et honores«, zdravniki, katerim je gmotni in finančni uspeh ljubši od serijoznosti njihovega poklica. Dan za dnem čitamo v listih, da doktor H. H. edini leči v Pragi po Zeileisovi metodi. Ta zdravnik ponosno priznava, da je bil hospitant v gallspaškem sanatoriju. Torej ne MU Dr. H. H., hospitant te in te znane klinike, tega in tega odličnega profesorja, temveč medicinae universae doctor H. H. hospitant »zdravstvenega« zavoda mazača Zeileisa, bivšega ključavničarja. Še dva druga zdravnika oznanjata v listih, da lečita po isti metodi in z enakimi aparati, kakor Zeileis.

Društvo čeških zdravnikov je izročilo ministrstvu narodnega zdravja spomenico, v kateri prosi, naj oblasti energična nastopijo proti tem zdravnikom in opozore široko javnost, kako nezmiselna in človeškemu zdravju pogosto škodljiva je tako zvana Zeileisova metoda. In tu bi želeli, da se ministrstvo hitro odloči za energične ukrepe, kajti tu ne gre samo za omenjene zdravnike, temveč za narodno imetje, ki se nespametno izvaža v tujino. Tu gre za življensko nevarnost naših ljudi, zlasti pa za omejitev »kšefta« s tem, kar mora biti vsakemu največji zaklad, — za omejitev »kšefta« s človeškim zdravjem.

Preizkušnja zakonske zvestobe

Dr. Benjamin March, kustos azijskega umetnostnega oddelka v detroitskem zavodu, je prepričan, da se da podvreči eksperimentiranju tudi v življenju vse tako, kakor v laboratoriju. Njegova žena se je bila zaljubila v mladega milijonarja Thomasa Newtona in učeni mož ji je dovolil štiri tedne za preizkušnjo njene nove ljubezni. Zaljubljenca je poslal na preizkusno potovanje. Učenjakova žena je imela dovolj časa in prilike prepričati se, kaj je bolje, ljubezen mladega milijonarja ali dom z možem in hčerko. Vrnila se je točno čez štiri tedne, ko je njen ljubček v Miami izvršil samomor.

Poskus dr. Marcha je bil v tem, da je dal nezvesti ženi priliko prepričati se o razliki med domačim ognjiščem in nesigurno bodočnostjo s fantom, katerega srce se lahko prav tako hitro ohladi, kakor se je vnelo. Učenjak je s svojim poskusom zelo zadovoljen in ljubi svojo ženo, kakor jo je ljubil poprej. Če bi bil pa ravnal drugače, bi bila njegova žena vse življenje prepričana, da jo je pripravil sebični mož ob največjo srečo. Tako se je pa sama rada vrnila k njemu in zdaj ji še na misel ne pride, da bi se mu drugič izneverila. Sicer pa ni čuda, da se je spametovala, kajti njen ljubček se je ustrelil, a mož ima dobro plačo.

Ljubezen korziškega mornarja

V Franciji je navada, da se morilci ljubic in žen izgovarjajo na ljubezen. To obrabljeno pretvezo je ponovil pred sodiščem te dni korziški mornar Dominik Nicolai, obtožen umora svoje bivše ljubice Marije Scottove. Bila je ljubezen, vroča ljubezen, je zatrjeval, ko so ga vprašali, zakaj je svojo ljubico na cesti ustrelil. Sodišče je pa ugotovilo, da ima dozdevna ljubavna tragedija zelo praktično ozadje. Marija se je bila kmalu prepričala, da razume mornar ljubezen tako, da bi ga redila, on bi pa lenuharil. Ko mu je povedala, da iz te moke ne bo kruha, je mornar kategorično izjavil, da mora dobiti 20.000 frankov odškodnine za svojo užaljeno in ponižano ljubezen. Ljubica mu je nekaj denarja res dala. Ker jo je pa neprestano nadlegoval in ji grozil, da jo ubije, če mu ne da vsega denarja, mu je pokazala vrata.

Ker nobeni argumenti niso več zalegli, je segel nasilnež po revolverju. Saj bi bili storili vi isto, če bi bili v moji koži, je dejal sodnikom. Sem Korzičan in s tem je povedano vse. Sicer sem pa večji mučenik od nje. Ljubosumnost me je mučila tako, da mi ni bilo več obstanka. Sodnike je hotel prepričati, da je trpel bolj, kakor njegova ljubica, ko ji je pognal dve krogli v prsa. Sodniki pa niso visoko cenili njegovih muk, kajti obsodili so ga na 20 let težke ječe.

Pristopajte k Vodnikovi družbi!

Obvestilo.

Dne 28. t. m. so objavili ljubljanski denarni zavodi soglasni sklep, da obrestujejo **od 1. julija t. l. dalje** vezane vloge največ s 6 ½ %. V smislu svojih določil glede hranilnih vlog § 2 obvešča o tem podpisana Ljudska posojilnica tem potom mesto drugih obvestil svoje vložnike.

Ljudska posojilnica v Ljubljani,
r. z. z n. z.
dne 28. junija 1930.

„OLLA" GUM..!
Antiseptično prepariran
Kdor je pameten uporablja »Olla« dokazano nedosegljiva!

Posečajte
hotel-restavracijo
»Mariborski dvor« Oset
Prenočišča, garaže, kopalnice, avto 50/T

Za stavbe
vsakovrsten suh tesan in žagan les, ladijska tla ceno oddaja Fran Šuštar, Dolenjska cesta, telefon 2424. 60/T

Gramofonske plošče
več komadov se ugodno proda posamezno ali skupno. — Ogleda se v upravi »Slovenskega Naroda«. 1900

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

Železnato vino
lekarnarja dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani krepča oslabele, malokrvne, odrasle in otroke. 58-T

Vsakovrstne čevlje
sprejmem v popravilo. Moške močne 29 Din, ženske solidne 22 Din. Se priporočam Rudolf Tobias, čevljar, Florjanska ul. 28, Ljubljana. 1942

Pozor, čebelarji!
Ugodno prodam štiri nove, dva navadna in dva trinadstropna A. Žnideršičeva panja. Kupim večji čebelnjak s čebelami. Franc Horvat, Vurberg 102 pri Ptuju. 1945

Čedna hišica
ob glavni cesti ležeča, z gospodarskim poslopjem, 2 sobi, kuhinja, 2 podstrešni sobi, zelenjadni vrt, 9 velikih sadnih dreves, obraščena z izabelo trto, ki daje letno približno 600 l vina, zelo lepa okolica, v bližini elektrane Fala, s stavbno parcelo takoj naprodaj. Cena 45.000 Din. Andrej Petek, Selnica ob Dravi 90, pri Fali. 1946

Posestvo
v Sv. Lenartu pri Mariboru, obstoječe iz lepe zidane hiše (4 sobe, kuhinja, 2 kleti), zidan hlev za živino, 2 orala lepe zemlje njiv in travnika, je naprodaj. Njive so 10 minut od hiše oddaljene, gozda je 2 orala in 1 uro oddaljen. Proda se brez gozda za cena Din 120.000, z gozdom za Din 150 tisoč, ker je les že za sekanje. Kupci se naj javijo osebno, ker se na dopise ne bo oziralo. — Lenart in Ana Ronuti. 1935

Otok Koločep — Dubrovnik
penzijon Kalamota, na najlepšem kopališču dubrovačke rivijere. Penzijon s kopeljo 65 do 75 Din. Zahtevajte prospekte! Posestnik akad. slikar Marčić. 1936

Vsa pleskarska in ličarska dela
izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo
J. HLEBŠ
pleskarstvo in ličarstvo
Ljubljana, Sv. Petra cesta 33.

Klavirji!
Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev!
Kupujte na obroke
od Din 400·—
prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster Hölzl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učit. Glasbene Matice
Alfonz Breznik
Mestni trg 3
Najcenejša posojevalnica.

Izdelujejo se najnovejši angleški modeli
OTROŠKIH VOZIČKOV
od priprostega do najfinejšega tipa. Cenik franko. Prodaja na obroke.
Tribuna F. B. L.
tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta 4.

ZAHVALA

Usem, ki so se spomnili naše matere, gospe

Ane pl. Tornago

ob priliki njene smrti, ki so izrazili svoje sočustvo in jo spremili k večnemu počitku, se najprisrčneje zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 1. julija 1930.

Rodbina Tornago

Umrl nam je naš ljubi soprog in oče, gospod

Franc Lesjak

poni uradni ravnatelj

Pogrebnepozabnega bo v sredo, dne 2. julija 1930, ob 5. uri popoldne od doma žalosti, Resljeva cesta št. 24, na pokopališče k Sv. Križu.

Cvetje se hvaležno odklanja.

V Ljubljani, 1. julija 1930.

Žalujoča rodbina Lesjakova.

Urejuje Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jeseršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.